

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รับที่ 13520 กนค
รับที่ (เดิม) -
วันที่ 9 ส.ค. 2563 เวลา 14.40

ที่ พศ ๐๐๐๑/๑๐๕๖๕

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
อำเภอพุทธมณฑล
จังหวัดนครปฐม ๗๓๑๗๐

๕ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ร่างกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการดูแลรักษาและจัดการศาสนสมบัติของวัด พ.ศ.

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี จำนวน ๑ ฉบับ
๒. ร่างกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการดูแลรักษาและจัดการศาสนสมบัติของวัด พ.ศ. จำนวน ๙๐ ชุด
๓. สำเนามติมหาเถรสมาคม ครั้งที่ ๑/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๓ มติที่ ๓๑/๒๕๖๓ จำนวน ๑ ฉบับ
๔. สำเนามติมหาเถรสมาคม ครั้งที่ ๙/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๓ มติที่ ๑๙๕/๒๕๖๓ จำนวน ๑ ฉบับ
๕. สำเนาความเห็นกฤษฎีกาเรื่องเสร็จที่ ๕๗/๒๕๖๔ เรื่อง ปัญหาข้อกฎหมายตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (การให้เช่าที่ดินของวัด ตามข้อ ๔ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๑๑) ฯ และมติมหาเถรสมาคม ครั้งที่ ๑๕/๒๕๖๑ จำนวน ๑ ฉบับ
๖. ตารางเปรียบเทียบ กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๑๑) ฯ กับร่างกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการดูแลรักษาและจัดการศาสนสมบัติของวัด พ.ศ. จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วยสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติขอเสนอเรื่องร่างกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการดูแลรักษาและจัดการศาสนสมบัติของวัด พ.ศ. มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๕) รวมทั้งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติในเรื่องการศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ทั้งนี้รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) กำกับการบริหารราชการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีแล้ว โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑. เรื่องเดิม

ด้วยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๑๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ประกาศในราชกิจจานุเบกษาและได้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๑๑ ไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน โดยการให้เช่าที่ดินที่ธรณีสงฆ์ ครอบคลุมเฉพาะการให้เช่าที่ดินไม่รวมถึงการให้เช่าอาคารและสิ่งปลูกสร้างซึ่งหากประสงค์จะให้ครอบคลุมถึงกรณีดังกล่าวต้องดำเนินการโดยการปรับปรุงแก้ไขกฎกระทรวงตามที่คณะกรรมการกฤษฎีกาได้ให้ความเห็น เรื่องเสร็จที่ ๕๗/๒๕๖๔ เรื่องปัญหาข้อกฎหมายตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (การให้เช่าที่ดินของวัด ตามข้อ ๔ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๑๑) ฯ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติจึงได้ดำเนินการปรับปรุงกฎกระทรวงดังกล่าวให้เป็นที่ยอมรับต่อไป

๑.๑ ความเป็นมาของเรื่องที่จะเสนอ

โดยที่มาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ กำหนดว่า ศาสนสมบัติวัด ได้แก่ ทรัพย์สินของวัดใดวัดหนึ่ง การดูแลรักษาและจัดการศาสนสมบัติของวัด ให้เป็นไปตามวิธีการที่กำหนด

/ในกฎ...

ในกฎกระทรวง โดยที่ผ่านมาการดูแลรักษาและจัดการ ศาสนสมบัติของวัดเป็นไปตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๑๑) ฯ ใช้บังคับเมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๑๑ โดยมีสาระสำคัญโดยสรุปดังนี้

๑) การนำที่ดินซึ่งเป็นที่ตั้งของวัดไปจัดประโยชน์ จะต้องได้รับความเห็นชอบให้กันเขตจากกรมการศาสนาและมหาเถรสมาคม

๒) การให้เช่าที่ธรณีสงฆ์ ที่กัลปนาหรือที่วัดที่กันไว้เป็นที่จัดประโยชน์ ที่มีกำหนดระยะเวลาการเช่าเกินสามปี จะกระทำได้อีกต่อเมื่อได้รับความเห็นชอบจากกรมการศาสนา

๓) การเก็บรักษาเงินของวัดในส่วนที่เกินสามพันบาทขึ้นไป ให้เก็บรักษาโดยวิธีการฝากไว้กับศึกษาธิการอำเภอ หรือธนาคาร หรือนิติบุคคลที่สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติให้ความเห็นชอบ ทั้งนี้ ให้ฝากในนามของวัด

๑.๒. มติคณะรัฐมนตรีหรือคำสั่งที่เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการกฤษฎีกา ได้ให้ความเห็นตามข้อหารือกรมการศาสนา เรื่องเสร็จที่ ๕๗/๒๕๒๘ เกี่ยวกับการดำเนินการให้เช่าที่วัดที่ธรณีสงฆ์ ครอบคลุมเฉพาะการให้เช่าที่ดิน ไม่รวมถึงการให้เช่าอาคารและสิ่งปลูกสร้าง ซึ่งหากประสงค์จะให้ครอบคลุมถึงกรณีดังกล่าวต้องดำเนินการโดยการปรับปรุงแก้ไขกฎกระทรวง

๑.๓. ผลการดำเนินการที่ผ่านมา

๑.๓.๑ จากการใช้บังคับกฎกระทรวงดังกล่าวพบว่า ในการกำกับดูแลการจัดประโยชน์ในการให้เช่าที่วัด ที่ธรณีสงฆ์ หรือที่กัลปนา ของมหาเถรสมาคมและสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติทำได้เพียงการให้เช่าที่ดินเท่านั้นไม่รวมถึงการให้เช่าอาคาร ซึ่งเป็นไปตามความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๕๗/๒๕๒๘ เรื่องปัญหาข้อกฎหมายตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (การให้เช่าที่ดินของวัด ตามข้อ ๔ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๑๑) ฯ และมติมหาเถรสมาคม ครั้งที่ ๑๔/๒๕๒๑) ดังนั้น วัดซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคลตามมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ย่อมมีเอกสิทธิ์ที่จะดำเนินการให้เช่าอาคารซึ่งปลูกสร้างในที่วัด ที่ธรณีสงฆ์ได้ตามกฎหมายโดยไม่จำเป็นต้องขอความเห็นชอบจากมหาเถรสมาคมและสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จึงทำให้เกิดปัญหาคือมีการแสวงหาประโยชน์ในที่วัดหรือที่ธรณีสงฆ์ของวัด ทำให้วัดขาดประโยชน์ที่ควรได้รับโดยชอบและเป็นธรรม

๑.๓.๒ กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๑๑) ฯ กำหนดให้วัดสามารถเก็บรักษาเงินสดได้เพียงสามพันบาทซึ่งจำนวนเงินดังกล่าวไม่เพียงพอต่อการใช้จ่ายภายในวัด และไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

การดำเนินการปรับปรุงแก้ไขกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๑๑) ฯ มีผลต่อการจัดการศาสนสมบัติของวัดทั่วประเทศและเกี่ยวข้องกับความมั่นคงทางศาสนา และเป็นร่างกฎกระทรวงที่เข้าเงื่อนไขจะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๕)

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

การออกกฎกระทรวงดังกล่าวเมื่อได้มีผลบังคับใช้แล้วจะทำให้แก้ไขปัญหาการแสวงหาประโยชน์ในทรัพย์สินของวัดได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

๔. สารสำคัญ ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

๔.๑ สารสำคัญความเป็นมาของเรื่อง

๑) กรมการศาสนาได้หารือไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา กรณีการให้เช่าอาคารของวัดต้องดำเนินการตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๑๑) ฯ หรือไม่ ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ให้ความเห็นโดยสรุปว่า กฎกระทรวงดังกล่าวกำหนดเฉพาะการให้เช่าที่ดินไม่รวมถึงการให้เช่าอาคาร หากจะให้รวมถึงการเช่าอาคารด้วยต้องดำเนินการแก้ไขกฎกระทรวงฯ ตามความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๕๗/๒๕๒๘ เรื่องปัญหาข้อกฎหมายตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (การให้เช่าที่ดินของวัด ตามข้อ ๔ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๑๑) ฯ และมติมหาเถรสมาคม ครั้งที่ ๑๔/๒๕๒๑)

๒) ในระหว่างที่ยังไม่ดำเนินการปรับปรุงกฎกระทรวงมหาเถรสมาคมได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาโดยมีมติในการประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๖๓ มติที่ ๓๑/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๓ ให้วัดใดที่มีผู้ขอเช่าอาคารพาณิชย์หรืออาคารอื่นใดของวัด เพื่อใช้ในการแสวงหาผลประโยชน์ ให้เจ้าอาวาสนั้นส่งแบบแปลน แผนผังก่อสร้าง งบประมาณ ผลประโยชน์ที่วัดจะพึงได้รับทั้งเงินบำรุงวัด ทั้งค่าเช่าอาคาร ร่างสัญญาเช่าไปยังสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เพื่อเสนอคณะกรรมการพิจารณางบประมาณศาสนสมบัติกลางประจำ(พศป.) เห็นชอบก่อน เมื่อคณะกรรมการ พศป. เห็นชอบแล้ว ให้นำเสนอมหาเถรสมาคมพิจารณา โดยวัดจะทำสัญญาเช่าได้เมื่อมหาเถรสมาคมพิจารณาเห็นชอบแล้ว และได้มอบสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติดำเนินการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๑๑) ฯ ให้สอดคล้องกับมติมหาเถรสมาคม และเหมาะสมแก่กาลสมัย

๓) สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ได้ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๑๑) ฯ ประกอบด้วยผู้แทนมหาเถรสมาคม เป็นที่ปรึกษาหัวหน้าส่วนราชการในสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติเป็นกรรมการ ที่ประชุมได้จัดทำร่างกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการดูแลรักษาและจัดการศาสนสมบัติของวัด พ.ศ. โดยสรุปสาระสำคัญดังนี้

๑. ให้ยกเลิกกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๑๑) ฯ

๒. เปลี่ยนชื่อหน่วยงานจากกรมการศาสนาเป็นสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

๓. การให้เช่าที่ธรณีสงฆ์ ที่กลบนา หรือที่วัดที่กั้นไว้จัดประโยชน์และหรือสิ่งปลูกสร้างที่มีกำหนดระยะเวลาเช่าเกินกว่าสามปี จะกระทำได้อต่อเมื่อได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติและได้รับอนุมัติจากมหาเถรสมาคม

๔. การใช้ที่วัด ที่ธรณีสงฆ์ของวัดเป็นทางหรือถนนให้จัดทำเป็นสัญญาภาระจำยอม

๕. ให้วัดสามารถเก็บรักษาเงินไว้ที่วัดเพิ่มจากสามพันบาทเป็นหนึ่งแสนบาท

๔.๒ ขั้นตอนการดำเนินการที่ได้ดำเนินการมาแล้ว /การเตรียมการของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

๑) สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติเสนอขอความเห็นชอบมหาเถรสมาคมเพื่อปรับปรุงกฎกระทรวงฯ ซึ่งที่ประชุมได้มีมติเห็นชอบให้ปรับปรุงกฎกระทรวงฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๑๑) ฯ ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๓ มติที่ ๓๑/๒๕๖๓

๒) สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติได้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๑๑) ฯ ซึ่งที่ประชุมได้เห็นชอบร่างกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการดูแลรักษาและจัดการศาสนสมบัติของวัด พ.ศ. ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

๓) สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติเสนอมหาเถรสมาคมพิจารณาร่างกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการดูแลรักษาและจัดการศาสนสมบัติของวัด พ.ศ. ที่ประชุมพิจารณาเห็นชอบในการประชุมครั้งที่ ๙/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๓

๔) เมื่อกฎกระทรวงฯ ใช้บังคับ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติพร้อมดำเนินการตามกฎหมายกระทรวงได้ทันที

/๕. รายงาน...

๕. รายงานการวิเคราะห์หรือศึกษาตามกฎหมาย มติคณะรัฐมนตรีหรือคำสั่งใด
กรณีดังกล่าวไม่ได้มีข้อกำหนดในเรื่องการวิเคราะห์หรือศึกษาตามกฎหมายมติคณะรัฐมนตรี
หรือคำสั่งใด

๖. ผลกระทบ

เมื่อร่างกฎกระทรวงดังกล่าวมีผลใช้บังคับจะทำให้การจัดให้เช่าที่ดินและอาคารของวัด
ต้องผ่านความเห็นชอบจากมหาเถรสมาคมและสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จะทำให้วัดได้รับ
ประโยชน์ที่เป็นธรรมมากยิ่งขึ้น

๗. ค่าใช้จ่ายและแหล่งที่มา

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติพร้อมดำเนินการโดยไม่ได้ใช้งบประมาณในเรื่องดังกล่าวเพิ่มเติม

๘. ความเห็นหรือความเห็นชอบ/อนุมัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

มหาเถรสมาคมได้มีมติในการประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๖๓ มติที่ ๓๑/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๓
มอบสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติดำเนินการพิจารณาปรับปรุง แก้ไขเพิ่มเติมกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒
(พ.ศ. ๒๕๑๑) ฯ ให้เหมาะสมแก่กาลสมัย

๙. ข้อกำหนดที่ให้อำนาจดำเนินการและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

มาตรา ๔๐ วรรคสองและวรรคสาม

การดูแลรักษาและจัดการศาสนสมบัติกลางให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงานพระพุทธศาสนา
แห่งชาติ เพื่อการนี้ให้ถือว่าสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติเป็นเจ้าของศาสนสมบัติกลางนั้นด้วย

การดูแลรักษาและจัดการศาสนสมบัติของวัด ให้เป็นไปตามวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

๑๐. ข้อเสนอของส่วนราชการ

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ พิจารณาแล้วเห็นว่าเพื่อให้การดำเนินการ
ตรากฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการดูแลรักษาและจัดการศาสนสมบัติของวัด พ.ศ. เป็นไปด้วย
ความเรียบร้อย เป็นกฎกระทรวงที่เข้าข่ายต้องเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่อง
และการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๕) เห็นควรเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาเห็นชอบ
ในหลักการ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรี เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายอนุชา นาคาศัย)

รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี